

Sygn. akt **III AUa 1377/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Goss-Kokot

Sędziowie: SSA Wiesława Stachowiak

SSA Jolanta Cierpiał (spr.)

Protokolant: insp.ds.biurowości Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2015 r. w Poznaniu

sprawy **K. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji **K. M.**

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 13 maja 2014 r. sygn. akt VIII U 3053/13

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Poznaniu na rzecz radcy prawnego J. Ł. kwotę 147,60 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.**

SSA Jolanta Cierpiał	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Wiesława Stachowiak
----------------------	-----------------------	-------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 marca 2013 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w P. przyznał K. M. z urzędu emeryturę od 19 lutego 2013 roku, tj. od osiągnięcia przez odwołującego wieku emerytalnego (...)lat i 1 miesiąca.

Decyzją z dnia 22 maja 2013 r., znak (...), organ rentowy na wniosek odwołującego z dnia 24 kwietnia 2013 r., dokonał ponownego ustalenia wysokości emerytury.

Decyzją z dnia 4 lipca 2013 r., znak (...), organ rentowy, po rozpatrzeniu wniosku odwołującego z dnia 17 czerwca 2013 r., odmówił prawa do przeliczenia emerytury.

Odwołanie od powyższych decyzji wniósł K. M..

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 13 maja 2014 r., wydanym w sprawie o sygn. VIII U 3053/13, Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział VIII Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie K. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w P. z dnia 20 marca 2013 r. nr (...), z dnia 22 maja 2013 r. nr (...) oraz z dnia 4 lipca 2013 r. nr (...).

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

Odwołujący K. M. urodził się (...)

Sąd Okręgowy ustalił, iż decyzją z dnia 23 lutego 1979 r., znak (...), organ rentowy przyznał odwołującemu rentę inwalidzką II grupy od dnia 19 stycznia 1979 r., tj. od dnia wniosku. Zgodnie z wówczas obowiązującymi przepisami odwołującemu wyliczono podstawę wymiaru z okresu od 1.10.1977 r. do 30.09.1978 r. (zatrudnienie w Spółdzielni (...)). Następnie decyzją z dnia 14.12.1993 r. odwołującemu przyznano począwszy od dnia 1.04.1993 r. rentę inwalidzką I grupy, przyjmując wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 105,75% z okresu od 1.10.1977 r. do 30.09.1978 r. Sąd I instancji ustalił jednocześnie, iż renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy ze wskaźnikiem j.w. była przyznana odwołującemu na stałe, zmieniał się jedynie staż pracy odwołującego.

Decyzją z dnia 20 marca 2013 r., znak (...), organ rentowy działając z urzędu po osiągnięciu przez odwołującego właściwego wieku, przyznał mu emeryturę w miejsce pobieranej wcześniej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Przy obliczeniu emerytury organ rentowy uwzględnił ustalony na dzień 19 lutego 2013 r. wymiar 26 lat i 7 miesięcy okresów składkowych (319 miesięcy) oraz 1 miesiąc okresów nieskładkowych. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto dotychczasową podstawę wymiaru renty – wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalony na dzień 19 lutego 2013 r. wynosił 105,75%, zaś podstawa wymiaru ustalona na dzień 19 lutego 2013 r. wynosiła 2 098,33 zł. W efekcie wysokość emerytury odwołującego ustalona na dzień 19 lutego 2013 r. (tj. dzień nabycia prawa do emerytury) wyniosła miesięcznie 1 202,80 zł, a po waloryzacji od dnia 1 marca 2013 r. 1 250,91 zł. Nadto Sąd Okręgowy ustalił, że dodatek pielęgnacyjny odwołującego wynosił na dzień 19 lutego 2013 r. 195,67 zł, a po waloryzacji od dnia 1 marca 2013 r. 203,50 zł. W konsekwencji od dnia 1 marca 2013 r. wysokość świadczenia do wypłaty wynosiła 1 259,83 zł.

Ponadto Sąd I instancji ustalił, że w wyniku wniosku odwołującego z dnia 24 kwietnia 2013 r. o ponowne ustalenie wysokości emerytury według najkorzystniejszego wariantu, decyzją z dnia 22 maja 2013 r., znak (...), organ rentowy dokonał ponownego ustalenia wysokości emerytury odwołującego. Przy obliczeniu emerytury organ rentowy uwzględnił ustalony na dzień 19 lutego 2013 r. wymiar 26 lat i 7 miesięcy okresów składkowych (319 miesięcy) oraz 1 miesiąc okresów nieskładkowych. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalony na dzień 19 lutego 2013 r. wynosił 63,99%. Wysokość podstawy wymiaru na dzień 19 lutego 2013 r. po ponownym ustaleniu wynosiła 1 903,50 zł, a po waloryzacji z dnia 1 marca 2013 r. 1 979,64 zł. W efekcie wysokość emerytury ponownie ustalona na dzień 19 lutego 2013 r. wynosiła miesięcznie 1 372,92 zł, a po waloryzacji od dnia 1 marca 2013 r. 1 427,84 zł. Dodatek pielęgnacyjny odwołującego wynosił 203,50 zł. W konsekwencji od dnia 1 czerwca 2013 r. wysokość świadczenia do wypłaty wynosiła 1 402,83 zł.

Następnie w wyniku wniosku K. M. z dnia 17 czerwca 2013 r. o korektę obliczenia jego emerytury, decyzją z dnia 4 lipca 2013 roku, znak (...), organ rentowy odmówił odwołującemu ponownego przeliczenia emerytury wskazując, że nie przedłożył on w istocie żadnych nowych dokumentów.

Odwołujący wskazywał zaś w odwołaniu oraz toku postępowania, że uważa, iż jego emerytura powinna być wyższa i że kwota bazowa powinna być wyższa, ponieważ nie dostał emerytury w terminie oraz podał, że nie kwestionuje

wskaźników procentowych tylko kwotę bazową, która powinna być wyższa, bo w istocie decyzja o przyznaniu świadczenia wydana była już w marcu 2013 r., kiedy obowiązywała wyższa kwota bazowa.

Nadto Sąd Okręgowy wskazał, iż niniejsza sprawa nie zawierała komplikacji stanowiących podstawę do uznania, że udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie był potrzebny, albowiem spór nie dotyczył stanu faktycznego, rozbieżności w orzecznictwie a jedynie kwestii obliczania wysokości świadczenia. Jedynym utrudnieniem było schorzenie odwołującego, które przy udziale biegłej języka migowego zostało usunięte.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji wydał zaskarżony wyrok, w którym uznał odwołania K. M. za bezzasadne.

Dokonując oceny, czy odwołującemu prawidłowo wyliczono wysokość przysługującej emerytury, Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności wskazał, że z uwagi na osiągnięcie przez odwołującego w dniu 19 lutego 2013 r. wieku emerytalnego, z dniem tym odwołujący spełnił wszystkie warunki do przyznania mu prawa do renty i według tej daty winna być ustalana kwota bazowa. Zgodnie bowiem z art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153 poz. 1227 tj. ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Z uwagi zatem na fakt, iż odwołujący warunki te spełnił z dniem 19 lutego 2013 r. (omyłkowo Sąd I instancji wskazał w tym miejscu rok 2012 zamiast roku 2013), Sąd I instancji uznał, że organ rentowy wszelkich wyliczeń wysokości przysługującego odwołującemu świadczenia obowiązany był dokonać zgodnie ze stanem faktycznym i prawnym obowiązującym na dzień 19 lutego 2013 r. W efekcie data wydania decyzji z 20 marca 2013 r. nie miała wpływu na datę ustalenia kwoty bazowej, albowiem warunki do przyznania prawa odwołujący spełnił w dniu 19 lutego 2013 r. i według tej daty winna być ustalana kwota bazowa. Jednocześnie Sąd I instancji zaznaczył, że czym innym jest data nabycia prawa do świadczenia, a czym innym data podjęcia jego wypłaty.

Z uwagi na powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego organ rentowy prawidłowo przyjął kwotę bazową w wysokości 2 974,69 zł, albowiem w dniu 19 lutego 2013 r., tj. w dniu uzyskania przez odwołującego uprawnień do świadczenia emerytalnego, obowiązywał jeszcze Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 lutego 2012 r. w sprawie kwoty bazowej w 2011 roku (Dz. U. „Monitor Polski” z dnia 16 lutego 2012 r.), wydany na podstawie art. 20 ustawy, zgodnie z którym kwota bazowa wyniosła 2 974,69 zł.

Ponadto Sąd I instancji stwierdził, że w decyzji z dnia 20 marca 2013 r. organ rentowy prawidłowo przyjął do obliczenia podstawy wymiaru emerytury podstawę wymiaru pobieranej dotychczas renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 105,75% (art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy). W tym stanie rzecz podstawa wymiaru wyniosła 758,40 zł., tj. kwota bazowa przyjęta ostatnio do obliczenia świadczenia rentowego, czyli 717,16 złotych x 105,75%. Sąd I instancji wskazał, iż wobec tego świadczenie odwołującego po prawidłowym wyliczeniu wyniosło:

- kwota bazowa: $24\% \times 717,26 \text{ zł} = 172,12 \text{ zł}$
- część stażowa: $(319 \text{ miesięcy} \times 1,3\%) : 12 \text{ miesięcy} \times 758,40 \text{ zł} = 262,10 \text{ zł}$

$(1 \text{ miesiąc} \times 0,7\%) : 12 \text{ miesięcy} \times 758,40 \text{ zł} = 0,46 \text{ zł}$

SUMA: 434,68 zł

Na skutek waloryzacji świadczenie na dzień 1 marca 2013 r. ostatecznie wyniosło 1 250,91 zł.

Następnie Sąd Okręgowy stwierdził, że w decyzji z dnia 22 maja 2013 r. organ rentowy prawidłowo przyjął do obliczenia podstawy wymiaru zarobki z 20 lat z całego okresu ubezpieczenia i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 63,99%. Podstawa wymiaru wyniosła 1 903,50 zł, tj. 2 974,69 zł (kwota bazowa aktualna na dzień 19 lutego 2013 r.) x 63,99%. Sąd I instancji wskazał, iż wobec tego świadczenie odwołującego po prawidłowym wyliczeniu wyniosło:

- kwota bazowa: $24\% \times 2\,974,69 \text{ zł} = 713,93 \text{ zł}$
- część stażowa: $(319 \text{ miesięcy} \times 1,3\%) : 12 \text{ miesięcy} \times 1\,903,50 \text{ zł} = 657,85 \text{ zł}$

(1 miesiąc \times 0,7%): $12 \text{ miesięcy} \times 1\,903,50 \text{ złotych} = 1,14 \text{ zł}$

SUMA: 1 372,92 zł

Na skutek waloryzacji świadczenie, na dzień 1 marca 2013 roku, ostatecznie wyniosło 1 427,84 zł.

Sąd I instancji wskazał jednocześnie, że dokonując przeliczenia świadczenia odwołującego z renty na emeryturę możliwe były dwie opcje (art. 21 ust. 1 ustawy). Wg pierwszej (art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy), obliczonej w decyzji ZUS z 20 marca 2013 r., przyjęty został wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z dotychczasowego świadczenia tj. 105,75%. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przy rencie wynosił bowiem 105,75% i był ustalony z uwzględnieniem podstawy wymiaru składek (tj. zarobku) odwołującego z okresu jednego roku. Nastąpiło to w roku 1979 r., w którym przyznano odwołującemu rentę i taka możliwość istniała - obecnie nie ma możliwości wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia z okresu jednego roku.

Obecnie, jak wynika z art. 15 ust. 1 ustawy, podstawę wymiaru emerytury i renty można liczyć z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z ostatnich 20 lat przed złożeniem wniosku o to świadczenie, tj. u odwołującego z lat 1993-2013 (jednakże ostatnie ubezpieczenie odwołującego ustalo 30.11.1998 r., więc nie było możliwości wskazania 10 kolejnych lat w ostatnich 20 latach przed złożeniem wniosku o emeryturę). Pozostała więc możliwość wskazana w art. 15 ust. 6 ustawy, liczenia emerytury z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, z której odwołujący skorzystał. Z uwagi na powyższe, w decyzji z 22 maja 2013 r. pozwany organ rentowy przyjął najkorzystniejsze wynagrodzenia odwołującego z lat 1964, 1966-1978, 1988-1993, wykonał działania matematyczne, zgodnie z wytycznymi w art. 15 ust. 4 i w ten sposób ustalił wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat w wysokości 63,99% (dokładne wyliczenia znajdują się w aktach ZUS jako załączniki do decyzji z 22 maja 2013 r., których odwołujący nie kwestionował) – a więc wskaźnik ten był niższy niż liczony tylko z jednego roku. Ponadto Sąd Okręgowy wskazał, iż obliczanie świadczenia na nowo wg reguł z art. 15 pozwalało (art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy) na przyjęcie do wszystkich składników nowej kwoty bazowej, tj. kwoty 2 974,69 zł., co pozwany uczynił. W zakresie obliczeń, Sąd I instancji wyjaśnił, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (tzw. wwpw) to wynik uwzględnienia podstawy wymiaru składek (zarobki) z określonego przepisami czasu do obowiązującej w latach zarobkowania kwot przeciętnych zarobków, które następnie się sumuje i dzieli przez ilość uwzględnianych do jego obliczenia lat. Zaś podstawa wymiaru świadczenia, uwzględniana do obliczenia części składkowej i nieskładkowej emerytury, to wynik pomnożenia kwoty bazowej przez ten wskaźnik. Podstawa wymiaru świadczenia służy do obliczania części składkowej i nieskładkowej i uwzględnia kwotę bazową, ale nią nie jest. Kwota bazowa jest natomiast wprost uwzględniana przy obliczaniu tzw. części socjalnej świadczenia tj. 24 % (art. 15 i 53 ustawy). Wyliczenia te spowodowały, że przy niższym wskaźniku podstawy wymiaru emerytury, ale wyższej kwocie bazowej, świadczenie obliczone na podstawie art. 15 ustawy okazało się wyższe.

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy stwierdził, iż świadczenie emerytalne odwołującego w obu decyzjach z 20 marca 2013 r. i 22 maja 2013 r. były obliczone prawidłowo oraz słusznie podjęto wypłatę świadczenia z decyzji z 22 maja 2013 r., jako korzystniejszego dla odwołującego.

Jednocześnie Sąd I instancji stwierdził, iż wniosek odwołującego z dnia 17 czerwca 2013 r. o dokonanie ponownej korekty emerytury, nie zawierał żadnych nowych dokumentów ani dowodów (art. 114 ustawy) - odwołujący wnosił bowiem jedynie o obliczenie świadczenia o kwotę bazową obowiązującą po dacie 19 lutego 2013 r. (tj. 3 080,84 zł) oraz o doliczenie miesiąca wydłużonego wieku emerytalnego. Sąd wyjaśnił, że podawana przez odwołującego kwota 3 080,84 zł nie jest prawidłową kwotą bazową w jego sprawie, albowiem jest kwotą bazową określoną w Komunikacie Prezesa GUS z 11.02.2013 r. w sprawie kwoty bazowej, ogłoszonej w M.P. z 19.02.2013 r. i obowiązuje do świadczeń, do których przyznania warunki zostały spełnione w okresie od 1 marca 2013 r. do 28 lutego 2014 r., czyli nie w okresie

kiedy odwołujący nabył prawo do emerytury. Ponadto Sąd Okręgowy uznał, iż zawarte we wniosku z 17 czerwca 2013 r. żądanie odwołującego, by do stażu pracy doliczyć jeden miesiąc, o jaki wydłużono wiek emerytalny, było niezasadne, albowiem wydłużenie wieku emerytalnego (w przypadku odwołującego o 1 miesiąc) nie powoduje, że okres ten stanowi okres składkowy lub nieskładkowy wymieniony w art. 6 i 7 ustawy. Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy uznał, że wniosek odwołującego z dnia 17 czerwca 2013 r. nie zawierał nowych dowodów czy okoliczności oraz był bezzasadny, w związku z czym organ rentowy decyzją z dnia 4 lipca 2013 r., znak (...), prawidłowo odmówił odwołującemu ponownego przeliczenia świadczenia.

Z uwagi na powyższe, na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz powołanych przepisów prawa materialnego – art. 6, 7, 15, 19, 19a, 20, 21 ust. 1, 24, 24a ust. 2, 27, 27a, 53, 55, 100 ust. 1, 101a, 116 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153 poz. 1227 tj. ze zm.), Sąd Okręgowy uznał odwołania K. M. za bezzasadne, z uwagi na co oddalił odwołania od zaskarżonych decyzji.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł odwołujący K. M., zaskarżając go w całości i wskazując na następujące zarzuty:

1. brak wskazania przez organ rentowy w decyzji z dnia 20 marca 2013 r. kwoty bazowej,
2. otrzymanie decyzji z dnia 20 marca 2013 r. dopiero 31 maja 2013 r.,
3. konieczność złożenia wniosku, na podstawie którego wydana została decyzja z dnia 22 maja 2013 r.,
4. brak wskazania przez organ rentowy w decyzji z dnia 22 maja 2013 r. kwoty bazowej,
5. brak wskazania podstawy przyjęcia kwoty bazowej podanej w decyzji z dnia 4 lipca 2013 r. w wysokości 717,16 zł,
6. błędne nieprzyjęcie przez organ rentowy jako kwoty bazowej kwoty 3 080,84 zł,
7. niewypłacanie odwołującemu przez organ rentowy emerytury w wysokości podstawy wymiaru emerytury wskazanej w decyzjach,
8. wnoszenie przez pełnomocników organu rentowego o oddalenie odwołań w niniejszej sprawie, bez zainicjowania uprzedniej procedury kontrolnej przez ZUS,
9. nieustanowienie pełnomocnika z urzędu dla odwołującego,
10. posiadanie przez organ rentowy trzech pełnomocników oraz ich niestawiennictwo na rozprawie,
11. brak zastosowania przez organ korzystniejszej metody wyliczenia emerytury i wypłaty według niej emerytury odwołującemu,
12. brak rozpoznania przez Sąd Okręgowy twierdzeń odwołującego zawartych w piśmie z dnia 8 października 2013 r.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego.

Ponadto pismem z dnia 11 maja 2015 r. pełnomocnik odwołującego sprecyzował apelację, zarzucając:

1. naruszenie prawa procesowego – art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów z przekroczeniem zasady swobodnej ich oceny poprzez stwierdzenie, że w decyzji z dnia 22 maja 2013 r. organ rentowy prawidłowo, zgodnie z wnioskiem ubezpieczonego z dnia 24 kwietnia 2013 r., przyjął do obliczenia podstawy wymiaru zarobki z 20 lat z całego okresu ubezpieczenia i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 63,99%, podczas gdy rzeczoną decyzję cechuje całkowity brak wyjaśnienia sposobu obliczenia tego wskaźnika, a w konsekwencji niezgodność tej decyzji z § 33 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalne (Dz. U. z 2011 r., Nr 237 poz. 1412),

2. naruszenie prawa procesowego – art. 230 k.p.c. poprzez stwierdzenie, że ubezpieczony nie kwestionował wysokości wskaźnika,

3. naruszenie prawa procesowego – art. 210 § 2¹ k.p.c. w zw. z. art. 230 k.p.c. poprzez brak pouczenia ubezpieczonego o skutkach braku wypowiedzenia się co do twierdzeń strony przeciwnej,

4. naruszenie prawa materialnego – art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 j.t.) poprzez stwierdzenie, że organ rentowy prawidłowo przyjął wskaźnik podstawy wymiaru emerytury w wysokości 63,99%, podczas gdy prawidłowym wskaźnikiem wymiaru emerytury jest 105,75%,

5. naruszenie prawa materialnego – art. 15 ust. 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 j.t.) poprzez przyznanie, że organ rentowy prawidłowo przyjął do obliczania podstawy wymiaru zarobki z 20 lat całego okresu ubezpieczenia i wskaźnik podstawy wymiaru, podczas gdy z decyzji nie wynika, że przyjęte przez organ rentowy lata były „najkorzystniejsze” dla ubezpieczonego,

6. naruszenie prawa materialnego – art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 j.t.) poprzez błędne ustalenie kwoty bazowej.

Wskazując na powyższe zarzuty pełnomocnik apelującego wniósł o uchylenie decyzji poprzedzających wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 13 maja 2014 r. oraz w zakresie decyzji z dnia 22 maja 2013 r. Nr (...) oraz decyzji z dnia 4 lipca 2013 r. Nr (...), przekazanie sprawy bezpośrednio do ponownego rozpoznania organowi rentowemu, a także o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych oraz wskazał, iż koszty pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu nie zostały uiszczone nawet w części.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wniesioną przez odwołującego apelację uznać należy za bezzasadną.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów, przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Dokonując tej oceny, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej oceny materiału dowodowego w świetle zasady sędziowskiej oceny materiału dowodowego, wyczerpująco wskazując, które dowody uznał za wiarygodne i dlaczego, a które nie, co logicznie i spójnie uzasadnił. W wyniku powyższego, Sąd Okręgowy wyjaśnił wszystkie istotne okoliczności sprawy. Z uwagi na powyższe, w ocenie Sądu Apelacyjnego wszystkie ustalenia faktyczne, dokonane przez Sąd Okręgowy, znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, który Sąd I instancji właściwie ocenił na podstawie jego wszechstronnego rozważenia, polegającego na rzetelnej, bezstronnej ocenie wyników postępowania i ich prawidłowej interpretacji, przy uwzględnieniu zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. W konsekwencji Sąd Apelacyjny w pełni podzielił wszelkie ustalenia Sądu I instancji i przyjął je za własne, bez potrzeby ponownego ich przytaczania.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd Apelacyjny podzielił również w całości ocenę prawną dokonaną przez Sąd Okręgowy.

Zgodnie bowiem z przepisem art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153 poz. 1227 tj. ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, ***prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.*** Decyzje organów rentowych mają zatem jedynie charakter deklaratoryjny, potwierdzający powstanie warunków koniecznych do nabycia prawa do świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2014 r., sygn. I UK 100/14). Z przepisu powyższego wynika zatem, iż ustalenie prawa do emerytury następuje na podstawie stanu prawnego obowiązującego w dniu spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia

uprawnień świadczenia, nie zaś według stanu prawnego obowiązującego w dniu wydania przez organ rentowy decyzji w przedmiocie tego świadczenia, która ma jak wskazano wyżej – charakter wyłącznie deklaratoryjny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2014 r., sygn. I UK 334/13).

Zatem należy wskazać, iż przepis art. 27a ustawy stanowi, emeryturę przyznaje się z urzędu zamiast pobieranej renty z tytułu niezdolności do pracy osobie, która osiągnęła wiek emerytalny, o którym mowa w art. 27 ust. 2 i 3, oraz podlegała ubezpieczeniu społecznemu albo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Zgodnie zaś z art. 27 ust. 3 pkt 2 ustawy, wiek emerytalny dla mężczyzn urodzonych w okresie od dnia 1 stycznia 1948 roku do dnia 31 marca 1948 roku wynosi co najmniej 65 lat i 1 miesiąc. Nadto zgodnie z przepisem art. 27 ust. 1 ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

1. osiągnęli wiek emerytalny określony w ust. 2 albo 3
2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a.

Zgodnie zaś z art. 21 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, **postawę wymiaru emerytury** dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, stanowi:

1. **podstawa wymiaru renty** (pkt 1), przy czym zgodnie z art. 21 ust. 3 ustawy obliczając jej wysokość uwzględnia się jej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty

albo

2. podstawa wymiaru obliczana (na nowo) zgodnie z art. 15 ustawy (pkt 2).

Zgodnie zaś z art. 15 ust. 1 ustawy, podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Natomiast stosownie do art. 15 ust. 4 i 5 ustawy, w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty należy dokonać następujących obliczeń:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu,
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty oraz mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19 ustawy,

przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%.

Zgodnie zaś z art. 15 ust. 6 ustawy, podstawę wymiaru emerytury, obliczanej zgodnie z art. 15 ustawy, **na wniosek ubezpieczonego** może stanowić przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu

Natomiast **wysokość emerytury** obliczana jest zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy (z ew. uwzględnieniem art. 55 ustawy) i wynosi:

- 1) 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz
- 2) po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,
- 3) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych,

przy czym zgodnie z przepisem art. 53 ust. 2 ustawy przy obliczaniu emerytury okresy, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy.

Zgodnie zaś z przepisem art. 53 ust. 3 ustawy, emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury.

Nadto, zgodnie z przepisem art. 19 ustawy, kwota bazowa wynosi 100% przeciętnego wynagrodzenia pomniejszonego o potrącone od ubezpieczonych składki na ubezpieczenia społeczne, określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, w poprzednim roku kalendarzowym. Na mocy art. 19a ustawy kwota bazowa jest ustalana corocznie na podstawie wskazanego wyżej art. 19 ustawy i zgodnie z art. 20 ustawy ogłaszana przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” do 7 roboczego dnia lutego każdego roku. Zgodnie z art. 19a ustawy, tak ustalona i ogłoszona kwota bazowa obowiązuje od dnia 1 marca każdego roku kalendarzowego do końca lutego następnego roku kalendarzowego

Jednocześnie zauważyć należy, iż przepis art. 21 ust 1 ustawy wprost przewiduje, że obliczanie podstawy emerytury (będącej podstawą obliczenia wysokości emerytury zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy) następuje alternatywnie **albo** według zasady określonej **w art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy** (tj. do obliczenia podstawy wymiaru emerytury przyjmuje się podstawę wymiaru pobieranej dotychczas renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy – czyli kwotę bazową przyjętą ostatnio do obliczenia świadczenia rentowego oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przyjęty dla dotychczasowego świadczenia rentowego), **albo** według zasady określonej w **art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy** (tj. podstawa wymiaru emerytury jest obliczana na nowo zgodnie z art. 15 ustawy dla okresu 10 albo 20 lat – w zależności od wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych z określonego przepisami okresu, z których wylicza się wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (tzw. wwpw), przez który mnoży się kwotę bazową aktualną w chwili nabycia prawa do emerytury (art. 19 w zw. z art. 100 ust. 1 ustawy), i jest to **alternatywa rozłączna** z uwagi na **użyty spójnik „albo” pomiędzy pkt 1 a pkt 2** przepisu art. 21 ust. 1 ustawy.

Zgodnie zaś z art. 114 ust. 1 ustawy, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokości.

Biorąc powyższe pod uwagę, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy (a wcześniej także organ rentowy) **prawidłowo dokonał wyliczenia emerytury apelującego według dwóch wariantów.**

W decyzji z dnia 20 marca 2013 r., dla wyliczenia wysokości emerytury apelującego według zasad określonych w **art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy (wariant I)**, przyjęto bowiem kwotę bazową przyjętą ostatnio do obliczenia podstawy wymiaru renty apelującego.

Wskazać przy tym należy, iż zmiana wysokości świadczenia wypłacanego odwołującemu następowała na podstawie obowiązujących wówczas przepisów :

- ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników (Dz.U. 1982 r., nr 40, poz. 267)
- ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. 1991 r., nr 104, poz. 450)
- ustawy z dnia 29 września 1995 r. o zmianie ustawy o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. 1995 r., nr 138, poz. 681)
- ustawy z dnia 25 października 1996 r. o waloryzacji emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. 1996 r., nr 136, poz. 636)
- ustawy z dnia 7 lutego 1997 r. o waloryzacji za IV kwartał 1995 r. niektórych emerytur i rent (Dz.U. 1997 r., nr 15, poz. 84)
- ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Natomiast sam sposób ustalania wysokości kwoty bazowej – którą to wysokość kwestionuje odwołujący – mającej decydujące znaczenie dla ustalenia podstawy wymiaru świadczenia, ulegał zasadniczym zmianom na gruncie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U 1991 r., nr 104, poz. 450) :

- od 17 października 1991 r. do 31 grudnia 1993 r. kwota bazowa stanowiła kwotę przeciętnego wynagrodzenia, stanowiącą podstawę ostatnio przeprowadzonej waloryzacji,
- od 1 stycznia 1994 r. do 31 grudnia 1996 r. kwota bazowa to kwota stanowiąca podstawę ostatnio przeprowadzonej waloryzacji,
- od 1 stycznia 1996 r. kwota bazowa wynosiła 93% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kwartale kalendarzowym poprzedzającym termin waloryzacji; podwyższenie kwoty bazowej następowało od pierwszego dnia miesiąca, w którym jest przeprowadzana waloryzacja. Poczynając od pierwszej waloryzacji w 1996 r. wskaźnik procentowy, o którym mowa w ust. 9, ulegał podwyższeniu o jeden punkt procentowy w każdym terminie waloryzacji, aż do osiągnięcia kwoty bazowej równej 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Należy przy tym wskazać, iż w Obwieszczeniu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 8 listopada 1995 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w trzecim kwartale 1995 r. (M.P. z dnia 13 listopada 1995 r.) na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450, z 1992 r. Nr 21, poz. 84, z 1993 r. Nr 127, poz. 583 i Nr 129, poz. 602, z 1994 r. Nr 84, poz. 385 oraz z 1995 r. Nr 4, poz. 17 i Nr 95, poz. 473) ogłoszono, iż przeciętne wynagrodzenie miesięczne w trzecim kwartale 1995 r. wynosiło 717,16 zł.

W przedmiotowej sprawie odwołującemu przyznano rentę decyzją z dnia 23 lutego 1979 r. (znak: (...)). Podstawę wymiaru renty obliczono wówczas w oparciu o przeciętny miesięczny zarobek z okresu ostatnich 12 miesięcy zatrudnienia tj. z okresu od 1.10.1977 r. do 30.09.1978 r., co było możliwe w ówczesnym stanie prawnym (zgodnie z art. 17 obowiązującej wówczas ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 3, poz. 6 ze zm.).

Kwota bazowa przyjęta do ustalenia wysokości świadczenia wynika z decyzji, w której ZUS określił nową wysokość świadczenia przysługującą ubezpieczonemu od 1.12.1995 r. przez pomnożenie 93% kwoty przeciętnego wynagrodzenia w III kwartale 1995 roku, tj. kwoty 666,96 złotych przez wskaźnik wysokości świadczenia. Był to punkt wyjściowy do wszystkich kolejnych waloryzacji.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia (wyliczony z 12 miesięcy tj. z okresu od 1.10.1977 r. do 30.09.1978 r.) wyniósł 105,75%, zaś skoro ostatnio przyjęta kwota bazowa wynosiła 717,16 zł, zatem podstawa wymiaru renty

wyniosła 758,40 zł (tj. 717,16 zł x 105,75%). Na podstawie powyższego Sąd I instancji (a wcześniej także organ rentowy – dokładne wyliczenia znajdują się w aktach ZUS jako załączniki do decyzji z dnia 22 maja 2013 r.) prawidłowo obliczył, iż wysokość emerytury odwołującego określona w oparciu o art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy wyniosła 434,68 zł, zaś wskutek waloryzacji świadczenie na dzień 1 marca 2013 r. ostatecznie wyniosło 1 250,91 zł.

Natomiast **w decyzji z dnia 22 maja 2013 r.** dla wyliczenia wysokości emerytury apelującego według zasad określonych w **art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy (wariant II)** przyjęto **kwotę bazową w wysokości 2 974,69 zł**, tj. kwotę bazową wg art. 19-20 ustawy, aktualną na dzień 19 lutego 2013 r., albowiem – jak wskazano wyżej – zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy, ustalenie prawa do emerytury następuje na podstawie stanu prawnego obowiązującego w dniu spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia uprawnień świadczenia, co w niniejszej sprawie nastąpiło w dniu 19 lutego 2013 r. i w tym dniu **obowiązywał jeszcze (do dnia 28 lutego 2013 r. włącznie) Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 lutego 2012 r.** w sprawie kwoty bazowej w 2011 roku (Dz. U. „Monitor Polski” z dnia 16 lutego 2012 r.), zgodnie z którym kwota bazowa, o której mowa w art. 19 ustawy, wynosiła właśnie 2 974,69 zł. W oparciu o art. 15 ust. 6 ustawy, do obliczeń określonych w art. 15 ust. 4 i 5 ustawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe z najkorzystniejszych 20 lat, wybranych z całego okresu podlegania przez apelującego ubezpieczeniu, którymi w przypadku apelującego były lata 1964, 1966-1978, 1988-1993, jak prawidłowo wskazał Sąd Okręgowy (a wcześniej także organ rentowy). W wyniku obliczeń określonych w art. 15 ust. 4 i 5 ustawy ustalono prawidłowo, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wyniósł 63,99%, a zatem podstawa wymiaru wyniosła 1 903,50 zł (tj. 2 974,69 zł x 63,99%). Na podstawie powyższego Sąd I instancji (a wcześniej także organ rentowy – dokładne wyliczenia znajdują się w aktach ZUS jako załączniki do decyzji z dnia 22 maja 2013 r.) prawidłowo obliczył, iż wysokość emerytury odwołującego określona w oparciu o art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy wyniosła 1 372,92 zł (szczegółowe wyliczenia znajdują się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku), zaś na skutek waloryzacji świadczenie na dzień 1 marca 2013 roku, ostatecznie wyniosło 1 427,84 zł.

Zauważyć przy tym należy, iż odwołujący nie podnosił, które zarobki zostały przyjęte/wyliczone nieprawidłowo i za jakie lata.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy słusznie stwierdził, iż świadczenia emerytalne odwołującego w decyzjach z 20 marca 2013 r. i 22 maja 2013 r. były obliczone prawidłowo. Ponadto, z uwagi na fakt, iż emerytura apelującego obliczona według zasad określonych w art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy była wyższa, niż obliczona według zasad określonych w art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy, Sąd Apelacyjny również stwierdził, że organ słusznie podjął wypłatę świadczenia z decyzji z 22 maja 2013 r., jako korzystniejszego dla odwołującego.

Ponadto w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji prawidłowo stwierdził, iż wniosek odwołującego z dnia 17 czerwca 2013 r. o dokonanie ponownej korekty emerytury był bezzasadny, albowiem wbrew wymogom przepisu art. 114 ustawy nie zawierał żadnych nowych dokumentów ani dowodów. Odwołujący wnosił bowiem jedynie o obliczenie świadczenia o kwotę bazową obowiązującą po dacie 19 lutego 2013 r., tj. 3 080,84 zł – co jak wskazano powyżej – nie było zasadne oraz o doliczenie miesiąca wydłużonego wieku emerytalnego. Żądanie to, by do stażu pracy doliczyć jeden miesiąc, o jaki wydłużono wiek emerytalny, również było niezasadne, albowiem wydłużenie wieku emerytalnego (w przypadku odwołującego o 1 miesiąc), nie powoduje, że okres ten stanowi okres składkowy lub nieskładkowy wymieniony w art. 6 i 7 ustawy. Z uwagi na powyższe, również w ocenie Sądu Apelacyjnego organ rentowy prawidłowo odmówił odwołującemu ponownego przeliczenia świadczenia.

W konsekwencji w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że odwołującemu prawidłowo wyliczono wysokość przysługującej emerytury oraz że organ rentowy prawidłowo odmówił odwołującemu ponownego przeliczenia świadczenia, gdyż wniosek odwołującego z dnia 17 czerwca 2013 r. nie zawierał żadnych nowych dokumentów ani dowodów, z uwagi na co wniesione odwołania należało oddalić.

Odnosząc się zaś do podniesionych w apelacji zarzutów, w pierwszej kolejności wskazać należy, iż zarzut niewypłacania odwołującemu przez organ rentowy emerytury w wysokości podstawy wymiaru emerytury wskazanej w decyzjach,

jest całkowicie bezzasadny. Zauważyć należy, iż **podstawa wymiaru emerytury oraz wysokość należnej emerytury to dwie zupełnie różne rzeczy.**

Jak wskazano bowiem już powyżej, zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy, **postawę wymiaru emerytury** dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, stanowi:

1. **podstawa wymiaru renty** (przy czym obliczając jej wysokość uwzględnia się jej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty)

albo

2. **podstawa wymiaru** obliczana (na nowo) zgodnie z art. 15 ustawy, tj. (zgodnie z ust. 4 i 5):

a) ustalany jest **wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (tzw. wwpw)**, stanowiący średnią arytmetyczną **procentowego stosunku podstawy wymiaru składek ubezpieczonego (zarobków)** w każdym roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych z określonego przepisami okresu **do przeciętnych zarobków** obowiązujących w tych latach kwot, który następnie się sumuje i dzieli przez ilość uwzględnianych do jego obliczenia lat (10 albo 20 – w zależności od wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych z określonego przepisami okresu),

b) przez **wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (tzw. wwpw)** mnoży się kwotę bazową, o której mowa w art. 19 ustawy i tak otrzymany wynik stanowi **postawę wymiaru emerytury.**

Zaś – jak wskazano powyżej – **wysokość emerytury** obliczana jest zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy (z ew. uwzględnieniem art. 55 ustawy).

Zatem **podstawa wymiaru emerytury jest jedynie podstawą do obliczenia wysokości emerytury ubezpieczonego** i w konsekwencji kwoty te mogą się różnić, **a organ rentowy wpłaca emeryturę w oparciu o ustaloną wysokość emerytury** (przy czym od tak ustalonej kwoty organ dokonuje odpowiednich potrąceń przewidzianych przepisami prawa – m.in. zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie zdrowotne), **a nie w wysokości podstawy wymiaru emerytury**, która to podstawa służy jedynie do ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 53 ustawy (z ew. uwzględnieniem art. 55 ustawy).

Odnosząc się do zarzutu posiadania przez organ rentowy trzech pełnomocników, wskazać należy, iż przepis art. 86 k.p.c. stanowi, iż strony i ich organy mogą działać przed sądem osobiście lub przez pełnomocników. Jednocześnie wskazać należy, iż żaden przepis kodeksu postępowania cywilnego nie ogranicza ilości pełnomocników, których ustanowić może strona. Z uwagi na powyższe organ rentowy był uprawniony do ustanowienia trzech profesjonalnych pełnomocników procesowych w niniejszej sprawie, a zarzut apelującego w tym przedmiocie uznać należy za chybiony.

Oдноśnie zaś zarzutu niestawienia się przez pełnomocników procesowych ustanowionych przez organ na rozprawie, zauważyć należy, iż stawiennictwo strony i jej pełnomocnika na rozprawie zasadniczo nie jest obowiązkowe (chyba że coś innego wynika z przepisów prawa lub wezwania Sądu – art. 150 pkt 5 k.p.c.). Z uwagi na fakt, iż w niniejszej sprawie ani przepisy prawa, ani wezwania Sądu Okręgowego nie wymagały od organu rentowego ani jego pełnomocników osobistego stawiennictwa, ich obecność na rozprawie nie była konieczna. Zatem również ten zarzut należy uznać za chybiony.

Nadto oдноśnie zarzutu wnoszenia przez pełnomocników organu rentowego o oddalenie odwołań w niniejszej sprawie, bez zainicjowania uprzedniej procedury kontrolnej przez ZUS, wskazać należy, iż żaden z przepisów kodeksu postępowania cywilnego nie wymaga od pełnomocników organu rentowego zainicjowania takiego postępowania kontrolnego przed przedstawieniem stanowiska organu rentowego w sprawie. Zgodnie zaś z art. 91 pkt 1 k.p.c. pełnomocnictwo procesowe obejmuje z samego prawa umocowanie do wszystkich łączących się ze sprawą czynności procesowych, a zatem w szczególności uprawniało ono pełnomocników procesowych organu rentowego do wniesienia odpowiedzi na odwołanie i żądania jego oddalenia w ramach obowiązującej w postępowaniu cywilnym zasady

kontradictoryjności postępowania (art. 3 i 232 k.p.c.), która znajduje odpowiednie zastosowanie również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Odnośnie zaś zarzutu nieustanowienia pełnomocnika z urzędu dla odwołującego – jak wskazano wyżej – każda ze stron w każdym postępowaniu cywilnym może ustanowić pełnomocnika i za jego pośrednictwem działać przed sądem (art. 86 k.p.c.). Zatem w niniejszej sprawie pełnomocnika z wyboru mógł również ustanowić apelujący. Natomiast ustanowienie dla strony przez Sąd pełnomocnika z urzędu następuje tylko w ściśle określonych wypadkach – tj. gdy strona wykaże, że nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia pełnomocnika bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny (art. 117 § 2 k.p.c.) oraz gdy jednocześnie Sąd uzna udział pełnomocnika w sprawie za potrzebny (art. 117 § 2 k.p.c.). Tymczasem w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 11 marca 2014 r. oddalił zgłoszony przez odwołującego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Odwołującemu przysługiwało prawo do zaskarżenia tego postanowienia odrębnym zażaleniem na podstawie art. 394 § 1 pkt 2 k.p.c. (czego nie uczynił), z uwagi na powyższe brak jest podstaw do rozpoznania powyższego postanowienia przez Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. Jednocześnie Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do stwierdzenia, iż ubezpieczony wskutek powyższego postanowienia został pozbawiony możliwości obrony swoich spraw, albowiem również w ocenie Sądu Apelacyjnego niniejsza sprawa nie zawierała komplikacji stanowiących podstawę do uznania, że udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie był niezbędny, gdyż stan prawny sprawy nie był zawiły, a odwołujący prawidłowo formułował wnioski i pisma w sprawie, zaś jedynym utrudnieniem było schorzenie odwołującego, które jednak przy udziale biegłej języka migowego zostało usunięte.

Nadto całkowicie chybiony jest zarzut nierozpoznania przez Sąd Okręgowy twierdzeń i wniosków odwołującego zawartych w piśmie z dnia 8 października 2013 r., albowiem Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku obszernie i kompletnie odniósł się do twierdzeń odwołującego zawartych w tym piśmie.

Odnośnie zaś zarzutu otrzymania przez odwołującego decyzji z dnia 20 marca 2013 r. dopiero 31 maja 2013 r., wskazać należy, iż kwestia ta nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy ani wpływu na treść wyroku Sądu Okręgowego, albowiem – jak obszernie wyjaśniono powyżej – zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy decyzje organów rentowych mają jedynie charakter deklaratoryjny, potwierdzający powstanie warunków koniecznych do nabycia prawa do świadczenia, a ustalenie prawa do emerytury następuje na podstawie stanu prawnego obowiązującego w dniu spełnienia wszystkich warunków wymaganych dla ustalenia tego świadczenia, co – mimo opóźnienia w doręczeniu decyzji – organ rentowy prawidłowo wziął pod uwagę.

Odnośnie zaś zarzutu konieczności złożenia przez apelującego w dniu 24 kwietnia 2013 r. wniosku, na podstawie którego wydana została decyzja z dnia 22 maja 2013 r., wskazać należy, iż zgodnie z art. 15 ust. 6 ustawy podstawę wymiaru emerytury, obliczanej zgodnie z art. 15 ustawy, jedynie na wniosek ubezpieczonego może stanowić przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu. Zatem dla obliczenia podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego podstawy wymiaru składek ubezpieczonego (zarobków) z 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, niezbędny był jego wniosek. Zatem zarzut powyższy również uznać należało za chybiony.

Ponadto całkowicie chybiony jest zarzut naruszenie prawa procesowego – art. 210 § 2¹ k.p.c. w zw. z art. 230 k.p.c. poprzez brak pouczenia ubezpieczonego o skutkach braku wypowiedzenia się co do twierdzeń strony przeciwnej. Odpowiednie pouczenie zostało bowiem wysłane apelującemu przez Sąd Okręgowy w załączeniu do zobowiązania z dnia 26 września 2013 r. (k. 17 i 18), zaś apelujący w piśmie z dnia 8 października 2013 r. wprost potwierdził otrzymanie przedmiotowego pouczenia (k. 21 i nast.).

Chybiony jest również zarzut naruszenia prawa procesowego – art. 230 k.p.c. poprzez stwierdzenie, że ubezpieczony nie kwestionował wysokości wskaźnika. Wskazać należy bowiem, iż odwołujący ani w toku postępowania przez Sądem I instancji, ani też w postępowaniu odwoławczym nie kwestionował wyliczonego przez organ **wskaźnika** wysokości

podstawy wymiaru (tzw. wwpw), tj. 105,75 % i następnie 63,99 %. Odwołujący jedynie wskazywał, iż przy obliczaniu jego emerytury powinien zostać wzięty pod uwagę wskaźnik w wysokości 105,75 %, jako korzystniejszy.

Odnosnie zaś zarzutu naruszenia prawa procesowego – art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów z przekroczeniem zasady swobodnej ich oceny poprzez stwierdzenie, że w decyzji z dnia 22 maja 2013 r. organ rentowy prawidłowo, zgodnie z wnioskiem ubezpieczonego z dnia 24 kwietnia 2013 r., przyjął do obliczenia podstawy wymiaru zarobki z 20 lat z całego okresu ubezpieczenia i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 63,99%, podczas gdy rzeczoną decyzję cechuje całkowity brak wyjaśnienia sposobu obliczenia tego wskaźnika, a w konsekwencji niezgodność tej decyzji z § 33 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalne (Dz. U. z 2011 r., Nr 237 poz. 1412), również wskazać należy, iż odwołujący w toku postępowania przez Sądem I instancji nie kwestionował przyjętego przez organ rentowy, jako najkorzystniejszy, doboru 20 lat z całego okresu ubezpieczenia, z których organ przyjął zarobki apelującego do obliczenia podstawy wymiaru emerytury i wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 63,99%. Z uwagi na powyższe zarzut powyższy uznać należało za chybiony.

Z tych samych względów za chybiony należało również uznać zarzut naruszenia prawa materialnego – art. 15 ust. 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 j.t.) poprzez przyznanie, że organ rentowy prawidłowo przyjął do obliczania podstawy wymiaru emerytury zarobki z 20 lat całego okresu ubezpieczenia i wskaźnik podstawy wymiaru, podczas gdy z decyzji nie wynika, że przyjęte przez organ rentowy lata były „najkorzystniejsze” dla ubezpieczonego, który to zarzut stanowił w istocie zarzut błędnego ustalenia stanu faktycznego w zakresie doboru „najkorzystniejszych” dla ubezpieczonego lat do obliczania podstawy wymiaru emerytury.

Nadto odnosnie zarzutów niepodania przez organ rentowy w decyzji z dnia 20 marca 2013 r. kwoty bazowej, niepodania przez organ rentowy w decyzji z dnia 22 maja 2013 r. kwoty bazowej oraz niepodania podstawy przyjęcia kwoty bazowej podanej w decyzji z dnia 4 lipca 2013 r. w wysokości 717,16 zł, wskazać należy, iż co prawda decyzje te nie zawierają w uzasadnieniu powyższych informacji, tym niemniej stosowne, szczegółowe wyliczenia znajdują się w aktach ZUS (jako załącznik do decyzji z 22 maja 2013 r.) i również w ocenie Sądu Apelacyjnego przyjęte przez organ rentowy kwoty bazowe są prawidłowe. W decyzji z dnia 20 marca 2013 r. zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy organ przyjął bowiem jako kwotę bazową, kwotę bazową przyjętą ostatecznie do obliczenia świadczenia rentowego (niekwestionowaną przez apelującego), czyli 717,16 zł. Zaś w decyzji z dnia 20 marca 2013 r. zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 15, 19 i 19a ustawy organ przyjął jako kwotę bazową, kwotę bazową wynikającą z Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 lutego 2012 r. w sprawie kwoty bazowej w 2011 roku (Dz. U. „Monitor Polski” z dnia 16 lutego 2012 r.), czyli 2 974,69 zł. Z uwagi na powyższe zarzuty te również należało uznać za chybione.

Odnosząc się natomiast do zarzutu naruszenia prawa materialnego – art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 j.t.) poprzez błędne ustalenie kwoty bazowej i nieprzyjęcie przez organ rentowy kwoty 3 080,84 zł, jako kwoty bazowej, zarzut ten jest chybiony, albowiem - jak wyjaśniono powyżej - zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy, prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, co w niniejszej sprawie nastąpiło w dniu 19 lutego 2013 r., gdy obowiązywał jeszcze Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 lutego 2012 r. w sprawie kwoty bazowej w 2011 roku (Dz. U. „Monitor Polski” z dnia 16 lutego 2012 r.), zgodnie z którym kwota bazowa, o której mowa w art. 19 ustawy, wynosiła właśnie 2 974,69 zł. Zatem w ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy (a wcześniej także organ rentowy) słusznie przyjął dla wyliczenia wysokości emerytury apelującego według zasad określonych w art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy kwotę bazową w wysokości 2 974,69 zł.

Niezasadny jest również zarzut braku zastosowania przez organ korzystniejszej metody wyliczenia emerytury i wypłaty według niej emerytury odwołującemu - jak wskazano bowiem wyżej, odwołujący w toku postępowania przez Sądem I instancji nie kwestionował przyjętego przez organ rentowy, jako najkorzystniejszy, doboru 20 lat z całego okresu ubezpieczenia, z których organ przyjął zarobki apelującego do obliczenia podstawy wymiaru emerytury i wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 63,99%, ani też nie kwestionował wyliczonego przez organ wskaźnika

wysokości podstawy wymiaru (tzw. wwpw), tj. 105,75 % i następnie 63,99 % (odwołujący jedynie wskazywał, iż przy obliczaniu jego emerytury powinien zostać wzięty pod uwagę wskaźnik w wysokości 105,75 %, jako korzystniejszy). Jak wskazano zaś już wyżej, w świetle art. 21 ust 1 ustawy nie ma prawnej możliwości obliczenia wysokości emerytury ubezpieczonego, który miał wcześniej ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, według metody mieszanej – tj. przyjęcia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru obliczonego według zasad określonych w art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy, zaś kwoty bazowej według zasad określonych w art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy (lub odwrotnie). Zatem, z uwagi na fakt, iż z prawidłowych wyliczeń Sądu Okręgowego wynika, że emerytura apelującego obliczona według zasad określonych w art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy była wyższa, niż obliczona według zasad określonych w art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy, uznać należało, iż prawidłowe było podjęcie przez organ rentowy wypłaty świadczenia z decyzji z 22 maja 2013 r., jako korzystniejszego dla odwołującego.

Z tych samych względów za chybiony uznać należało zarzut naruszenia prawa materialnego – art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 j.t.) poprzez stwierdzenie, że organ rentowy prawidłowo przyjął wskaźnik podstawy wymiaru emerytury w wysokości 63,99%, podczas gdy prawidłowym wskaźnikiem wymiaru emerytury jest 105,75%. Z uwagi bowiem na fakt, iż niedozwolone jest mieszanie dwóch metod obliczenia wysokości emerytury, zaś emerytura apelującego obliczona według zasad określonych w art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy była wyższa, niż obliczona według zasad określonych w art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy, prawidłowe było przyjęcie przez sąd Okręgowy (a wcześniej także organ rentowy) wskaźnika podstawy wymiaru emerytury apelującego w wysokości obliczonej według zasad określonych w art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy, tj. 63,99% (a nie 105,75%, obliczonej na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy).

Kierując się powyższymi względami, apelację należało uznać za bezzasadną i na podstawie art. 385 k.p.c. oddalić, co uczynił Sąd Apelacyjny w wydanym wyroku (punkt 1).

Orzeczenie o kosztach zawarte w punkcie 2 wyroku znajduje swoje uzasadnienie w treści art. 98 i art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r.) w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Zasądzona kwota stanowi zwrot kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej wygrywającemu spór organowi rentowemu od przegrywającego spór apelującego ubezpieczonego w wysokości 120 zł, tj. 100% minimalnej stawki wynagrodzenia nowego pełnomocnika w postępowaniu apelacyjnym przed sądem apelacyjnym, jednak nigdy nie mniej niż 120 zł, powiększonego o stawkę podatku VAT w wysokości 23% (tj. kwotę 27,60 zł), czyli łącznie 147,60 zł.

SSA Jolanta Cierpiał	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Wiesława Stachowiak
----------------------	-----------------------	-------------------------